

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas I. Quid materialis causa, quæ ejus causalitas, effectus &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

cum forma, quam non dicit anima rationalis, imò oppositum dicit; quia ex eo, quod non siteducta, petit conservari naturaliter sine materia. Unde exigentia illa in Materia, non provenit ex illius corruptibilitate, sed ex connexionespeciali cum Forma.

OBJICITUR septimò. Si Materia est ingenerabilis: Ergo est nobilior formis materialibus.

RESPONDETUR. Diverso respectu id verum esse: nobilior enim erit, ratione incorruptionis, ignobilior ob prædicatum potentie.

QUÆSTIO V.

De Causa Materiali.

EX rationibus supra adlatis, conjungimus Disputationem de Materia, secundum quod principium est, & de materia secundum quod Causa est. Priorique tractatione jam expedita, ad secundam accedemus.

DIFFICULTAS I.

Quid materialis causa, que ejus causalitas, effectus, &c.

Non est idem, esse Causam materiale & Materiam, hinc Angelus & anima nostra, non est Materia, & tamen, & Angelus, & Anima, est causa subjectiva, adeoque materialis suorum actuum, habituum, &c. cumque definierimus supra, quid sit esse materiam, nunc

QUÆRES I. *Quid sit esse causam materialem?*

RESPONDET Aristoteles 2. Physic. text. 38. *Est id, inquit, ex quo aliquid fit cum insit*, seu, quod illi insit; *ly id ex quo est*, per modum generis ponitur, hinc etiam ulitata locutio obtinuit, quod compositum fiat ex materia & forma; *ly autem cum insit*, est per modum differentie, & sic formæ non inest Materia, sed è converso materiae forma. Et licet hæc definitio non competat causæ materiali comparative, tam ad formam quam causat, quam etiam comparative ad compositum sumpta, non ideo tamen rejicienda, quia non est tradita ab Aristotele, cum omni rigore, sed nonnisi per modum descriptionis, tradendo eam per ordinem ad aliquod principale, quo cognitio reliqua cognosci de facili possent; & cum respectu compositi materia non sit vera causa, sufficit quod per ordinem ad formam explicetur, ut sensus sit: causa materialis est id, ex qua tanquam ex subjecto producitur forma, obligata connaturaliter, nonnisi inesse subjecto.

QUÆRES 2. *An causa materialis sit vera causa?*

Potest materialis causa comparari ad formam materiale à se educibilem, potest comparari & ad compositum. Quod sit vera causa respectu compositi, Negat Arriaga & Oviedo, hinc, puncto i. n. 8. Lesius autem inclinante Arriaga, negat etiam respectu formæ materialis habere Materiam rationem causæ, quod etiam docuit Suar. 17. Disp. sect. 1. num. 10. Oppositum sentit Oviedo Controvers. 3. pun. 4. n. 7. & cum eo recentior Suar.

ASSERO 1. *Materiam, respectu formæ educibilis, esse veram causam.*

RATIO est. Tum quia, si non esset causa materialis, vera causa, respectu formæ educibilis, non esset ratio, cur non verè creetur, nam verè fieret ex nihilo sui; si autem insuper fieret ex nihilo subjecti, quæ erit distinctio inter formas creatas &eductas? si enim esset aliqua, esset hæc, quia quantumvis nulla esset causalitas causæ materialis in formam materiale, ex eo tamen non crearetur, quia dependeret in suo fieri, tanquam à conditione à Materia, sed hoc non potest salvare, ut dicatur verèeducta, nam ut urget Oviedo, creatio animæ rationalis, exigit materiam tanquam conditionem sine qua non crearetur, & tamen anima non educitur: Ergo educi non est fieri ex nihilo sui, dependenter à subjecto, tanquam à conditione. Rursus per Arriagam, unio potest creati, & tamen non potest non dependere ab utroque extremo: Ergo per istam similem dependentiam, non rectè salvatur ratio educationis. Tum quia non est quid improprium in forma materiali, quod exigit Materiam sine qua connaturaliter existere non potest: non est item quid improprium, quod habeat materia jus & vim, ut formæ materiales, nonnisi sibi unitæ existant, quo supposito sic urgetur. Jus & vis efficientis ad producendos effectus, facit efficiens verè causam: Ergo & jus visque Materiæ, ut sine illa non possit existere naturaliter forma materialis, faciet materiam verè causam. Tum quia etiam Materia respectu formæeductæ, est principium determinans ejusdem existentiam, cum etiam sine illa naturaliter existere non possit, & quidem non habente se Materia ut conditione ex dictis supra. Ergo Materia respectu formæeductæ, est vera causa.

Quæ in contra objici possent solventur, ubi de educatione

ASSERO 2. *Causam materiale respectu compositi non esse veram causam*; quod enim aliqui dicunt esse veram causam intrinsecam, de hoc ipso querendum erit: An esse veram causam intrinsecam, sit esse veram causam? & quidem materiam respectu compositi esse veram causam, etiam ii negant, qui ponunt, quod sit vera causa, respectu formæ materialis.

RATIO 1. Formatur à quodam pro asserto: componere non est causare; alias etiam Trinitas

tas personarum, quæ constituit Trinitatem, esset causa Trinitatis.

RESPONDERI possit; Quod componere per modum actus & potentia, sit verè causare, quo modo personæ non componunt Trinitatem.

RATIO 2. est; Impossibile est esse causam physicam, & nemine cogitante causantem, & non habere effectum, à se nemine cogitante distinctum; impossibilis enim est causa sine effectu: aliàs etiam id, quod non est causa, posset esse causa; nam posset esse nihil causans, & tamen esse causa, adeoque cum non sit causa, quia nihil causans, esse nihilominus causa, sed materia (idem dic de forma) respectu compositi non habet talem effectum, quia compositum ut infra videbimus, nihil est præter Materiam & Formam & Unionem. Ergo.

RATIO 3. Materia & forma, vel simul sumptæ, & per modum unius, vel simul sumptæ in sensu distributivo, causant compositum; nullo modo ex his, causant illud: Ergo absolute non causant. Minor probatur: Materia & forma simul sumptæ, & per modum unius, sunt ipsum compositum, quod seipsum causare non potest; non etiam simul sumptæ distributive, causant compositum, quia simul sumptæ distributive, sunt ipsa Materia, vel ipsa forma: materia autem Materiam, forma formam non causat: non etiam ad invicem se causant, quia hoc non est compositum causare, cum ad invicem sumptæ, non sint compositum. Quando autem à Philosopho numerantur quatuor causarum genera, numerantur non quod ratione compositi sint quatuor, sed quia causat v.g. Materia formam eductam, idque vera causalitate, cumque plures sint materiales formæ præ creatis, ad has maxime attendit.

QUÆRES 3. *Quæ sit causalitas causæ materialis?* Censet Arriaga, actionem quæ agens producit formam, esse idem realiter, cum passione, quæ subiectum eandem formam sustentat, Recentior Suarez in fieri causalitatem materiae, dicit esse ipsam generationem, prout sit dependenter à Materia, in facto autem esse, dicit hanc causalitatem Materiae in formam, esse ipsam generationem, prout dependet à materia. Complutenses tenent in fieri causalitatem materiae in formam, esse generationem, in facto esse Unionem, prout recipitur in materia. Pontius Suarez, Ruvijs, Unionem dicunt esse causalitatem.

ASSERO primò: *Unionem prout receptam in Materiam, non esse causalitatem Materiae in formam eductam.*

RATIO prima est. Tum quia id quod est causalitas in formam, debet esse tale, ut ubicunque reperitur, hoc ipso reperiat forma educta; hoc enim deposcit natura causalitatis, sed non ubicunque reperitur unio recepta in materia,

illic est forma educta, ut scitum est in composito humano, in quo Unio recipitur in Materia, & tamen anima non est forma educta. Neque dicas cum Pontio: Non unionem quamcunque esse causalitatem, sed unionem à qua in esse & in suo fieri dependet forma: nam hoc ipsum probandum fuisset, esse scilicet illic unionem, non ejus conditionis, qualis est in homine, sed involventem illam adstrictionem ad se formam, idque non supponendo eam in ipsa forma, sed in se illam importando. Si enim supponitur illa in ipsa forma, querere restabit, quæ sit causalitas causæ Materialis, in formam talis conditionis? Tum quia vel implicat contradictionem, formam eductam tali omnino unione uniri, quali unitur anima rationalis, ita ut diversitas peti debeat non ab unione, sed ab ipsis extremis, vel non potest tali unione uniri: si non potest, quæ in hoc implicantia; si potest, ergo talis unio non rectè explicat causalitatem materiae in formam eductam, cum possit esse unio, adeoque causalitas per te & non respondere forma educta, sed forma creata. Tum quia impossibile est, ut ab unione dependeat forma educta in fieri & in esse, & tamen à causalitate dependere debet; quod ipsum probatur, quia pro illo priori, pro quo ponitur eductio, nec dum intelligitur unio, quia ante existentiam formæ eductæ, præintelligitur eductio, & non potest præintelligi unio, quia hæc sequitur existentiam, sequereturque quod pro illo priori unio, nihil uniret, pro illo scilicet priori, pro quo intelligitur ante existentiam. Ergo unio, non est causalitas, de qua queritur.

RATIO secunda. Quando conservantur divinitus formæ materiales sine subiecto, sunt verè eductæ actu, consequenter est illic ratio constituens formas eductas, in ratione eductarum actu, & tamen non est unio. Ergo apparet unionem non stare in eductione.

RATIO tertia est; Non implicat, contradictionem esse aliquam formam materiale eductam, & tamen non unitam: Ergo apparet eductionem, quæ idem est cum causalitate materiali, non esse unionem, quod si dicas, unionem esse causalitatem in compositum, non in formam; quæro, quæ sit causalitas in formam? & quid à parte Materiae se tenens eductio: demum sicut relatio, est, quid posterius termino, nec est ejus causalitas; ita & unio est posterior forma educta, nec potest esse ejus causalitas.

ASSERO secundò. *Causalitatem materiae non esse ipsam generationem, prout dependet à materia, seu quod idem est, non esse ipsam receptionem actionis.*

RATIO. Tum quia receptio actionis nihil aliud est, nisi unio cum Materia actionis: Ergo si, ut visum est supra, unio non est causalitas materiae, neque erit receptio. Tum quia nulla causalitas recipitur in causa, sed in effectu; in eo enim

enim recipitur quod causat, & si reciperetur in causa, causam causaret; sed generatio formæ prout dependet à materia, in quantum idem est cum receptione, recipitur in ipsamet materia. Ergo non est causalitas illa receptio Generationis. Tum quia, accipiendo hanc ipsam phrasim: causalitas materiæ est ipsa generatio, prout dependet à materia; illa nihil explicabit, quærere enim restat, quid est hoc, illam pendere à Materia? pendencia importante causalitatem materialem; nam etiam creatio animæ rationalis, est productio suo modo pendens à materia, quia scilicet non producit, nisi ad exigentiam dispositionum receptorum in materia. Quæ ergo illic est specialis dependencia? & per quid forma non habens jus existendi in universo independentem à Materia, per quid inquam, huiusmodi terminus, causatur à materia? Tum quia effectus recipiens actionem, quæ receptio vocatur passio, non dicitur causare seipsum materialiter; quomodo ergo similis receptio in Materia, salvabit causationem materiæ? Tum quia præter receptionem & passionem in Materia, vel datur alia receptio in effectu, vel non datur; si non datur? quomodo tunc salvabis, quod illa receptio sit causalitas Materiæ in formam, cum forma, nec illam ponat, nec illam recipiat; si autem datur? quomodo una actione posita duplex respondebit, passio & receptio, præcipue cum Materia non sit terminus illius passionis, sed forma. Tum quia si nihil obstat duabus causis distinctis & sibi in agendo non subordinatis, debet dari distincta causalitas. Materia autem & efficiens, non sunt sibi subordinata, quia subordinatio vel est inter principale & instrumentale, vel inter causam magis universalem & causam primam & secundam; jam autem materia respectu efficientis, neque est instrumentum, nec causa magis restricta, nec causa secunda. Tum quia causalitas debet esse ratio ultima, quare Materia causet, sed illa generatio non est quid tale; si enim quæram: quare materialis forma causetur à materia? Respondebis quia generatur generatione dependente à Materia; hoc ipsum autem est quod ego quæro, quid sit istud dependere à materia? vel quare dependere à materia est ejus causalitas? Tum quia non implicat contradictionem, quod generatio sit dependens à Materia, nec tamen per hoc sequatur, illam dependentiam esse causalitatem materiæ: multa enim sunt quæ dependent ab alio, nec tamen sunt causalitas, per quam illud à quo dependent, agat, sed potius per quam agatur & fiat. Sic v.g. Creatio non est causalitas creati, sed creatoris, & tamen dependet à termino ad quem terminatur illa creatio. Ipsa item generatio, non tantum est dependens à Materia, sed etiam est dependens ab ipsa forma, & tamen non est generatio causalitas formæ, per quam forma agat; Neque valet si dicas: in adlatis

exemplis esse dependentiam, tanquam à termino quem causat, nam saltem inde sequitur, quod dependentia ab alio, non jam seipsa faciat illud aliud agere seu causare, & non ostendis quare faciat agentem seu causantem materiam. Tum quia rationes, quæ in oppositum adferuntur non convincunt, quarum non paucas refutatas videbis apud Arriagam Sect. I. *Sed in super*

Dices: Vel causalitas materialis dependet à sola materia, vel etiam ab agente; si à sola materia: Ergo causalitas illa, non est facta, quia non habet causam efficientem, nam materia sola erit causa materialis; dicere autem illam causalitatem non esse factam, omnino est Chimæricum. Ergo illa causalitas dependet à causa efficienti; sed non dependet ut terminus. Ergo ut via & actio illius: ergo ulterius causalitas materialis est etiam actio causæ efficientis.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum: emanatio passionum, qualis est emanatio quantitatis à materia, vel dependet à sola materia, vel etiam ab agente; non à sola materia, quia aliàs non esset facta quantitas; non etiam ab agente creato, quia illud non agit nisi supponendo quantum. Deinde dici potest, sicut est illa causalitas materialis, ita & facta est in genere causæ materialis, distinguetur à productione in divinis reperibili, quæ non involvit causalitatem, nec esse facti.

INSTABIS. Non sunt multiplicanda Entia sine necessitate, nulla autem necessitas multiplicandi condistinctam causalitatem Materiæ à causalitate formæ.

RESPOND. Esse necessariam, ob rationes supra adlatis, & insuper ex eo, quia per oppositos multiplicantur magis entia sine necessitate, quia mutatis agentibus in conservatione v.g. effectus materialis, deberet etiam mutari causalitas causæ materialis quæ multiplicatio & variatio nullam habet necessitatem. *Ut explicetur quid sit causalitas materialis:*

PRÆMITTO I. In ordine ad hoc, ut constituantur forma, quæ connaturaliter exigat esse & conservari non nisi in subjecto, non est necessaria ulla causalitas intermedia causæ materialis. Sed hoc ipso quia producitur ab agente talis, sine ulla superaddibili causalitate materiæ, talis est.

RATIO PRÆMISSA. Tum quia, quod seipso dependet, non causatur per distinctam causalitatem quæ sit modus, vel non sine modo, nam hæ causalitates necessariae sunt, non nisi ad tollendam indifferentiam, quæ in istis, quæ seipsis dependent, nulla est, ut notum est ex materia de Modis; sed Forma seipsa dependet à materia, in hoc, quod est esse & conservari connaturaliter non nisi in materia. Secluso enim omni alio superaddito, & relicta sola illius entitate, habebit indigentiam hanc materiæ; relicta enim sua sola entitate, adhuc non erit quid spirituale, nec quid completum. Hinc non habebit jus existendi.

stendi extra materiam. Et sicut non indigere materiâ in anima spiritali, non conferetur illi per aliquid superadditum, ita & prædictum indigere, non conferetur formæ materiali per aliquid superadditum. Et certè, ponamus illud superadditum tolli, manere autem formam in entitate materialem; vel habebitur adhuc in illa forma indigentia, ut connaturaliter non nisi in materia esse & fieri possit, vel non habebitur; Si habebitur: Ergo immerito illi superadditur; si non habebitur: ergo vel evaderet spiritalis, vel ratione superadditi naturam suam talem habebit, & tamen v.g. homo non per aliquid superadditum animal rationale est: Ergo idem dicendum de forma materiali, cuius etiam natura est, non posse fieri & conservari connaturaliter sine forma. Tum quia defacto in Eucharistia accidentia sunt ejus naturæ, ut connaturaliter existere exigant unita materiæ, & tamen nihil illic est, nisi entitas ipsorum accidentium: & licet illic suppleatur causalitas materialis, non suppletur tamen in ordine ad hoc, ut constituantur indigentes materiæ; ad esse suum connaturale. Tum quia, aliæ etiam indigentia, non constituuntur per distinctam aliquam causalitatem, & ita indigentia pecuniæ non constituitur per distinctam causalitatem, nec indigentia concursus, quæ est in creatura, respectu Dei causatur per distinctam causalitatem: Ergo idem in præfenti dicendum.

PRÆMITTO 2. *Præter indigentiam, quam habet forma: ut esse & fieri connaturaliter non possit nisi in materia, recipit influxum quendam à materia, qui appellari potest materialisatio.*

RATIO. Quia nisi hic influxus ponatur, non intelligitur per quid causetur forma, ita indigens produci & conservari.

PRÆMITTO 3. *Hunc influxum esse jus in materia, ut aliqua formæ, independentè à se, existere, & fieri naturaliter, non possent; & quia omni juri respondet debitum, resultat etiam in formis quibusdam debitum, ut connaturaliter non nisi dependentè à materia existant, jusque hoc suum exercet materia illo influxu, quem appellamus materialisationem, sed de hoc ubi de educatione. His præmissis,*

ASSERO 3. *Causalitatem materiæ esse influxum quendam in formas, qui influxus appellari potest materialisatio.* Assertum manet explicatum in præmissis. Porro ratio asserti est: Tum quia causa materialis habet suum influxum seu causalitatem; sed non salvatur hæc causalitas per actionem, nec per unionem: Ergo per dictum influxum, neque enim aliud quidquam ostendi potest. Tum quia in Sacramento Eucharistiæ, censent omnes suppleri à Deo, quamvis in diverso genere, influxum causæ materialis; sed non suppletur unio ipsa, quia non apparet modus, quò unio suppleri possit, aliàs posset Deus

compositum verè facere deficiente unione, & supplente Deo defectum illius. Et sicut verè id accidentia habent, quod habent, si in illa influeret materia, licet in diverso genere, sic verè posset esse compositum sine unione, quamvis non eodem modo, non etiam in Eucharistia, supplet Deus actionem, prout dependet à materia: quia quamvis fuerit decretum, de illa non supplenda, si modo hoc, quod debetur à materia indigentia formarum, præstaret, verè suppleret causalitatem causæ materialis: Ergo causalitas materialis stabit in illo jure materiæ & obligatione formæ, quia scilicet Deus, præbet concursus, qualem præberet, si uniretur formæ; & licet hic influxus concomitanter deponat unionem & ex consequenti, non tamen formaliter est ipsemet ille influxus, & illa causalitas, sed ad illud jus in Materia, & obligationem in forma, tum primum consequitur Unio: Tum quia, nisi ponatur hic influxus, per nihil distingueretur creatio ab educatione.

Quæ hic obijci possunt vel in confirmationem explicationemque adferri, videantur ubi de educatione. *Neque inde sequetur:* Materiam esse causam efficientem, quia illa causalitate non efficitur simpliciter esse, sed tantum esse sustentantis & sustentati constituitur. *Ex dictis autem*

COLLIGIS effectum proprium materiæ, esse formas materiales, improprium, compositum.

DIFFICULTAS II.

Respectu quorum Materia exercet rationem materiæ.

SUB hoc universali titulo duo inquiremus
1. An accidentia recipiantur in Materia, an in toto composito? 2. An accidentia immediate recipiantur in Materia, an media quantitate? *Sic*

Punctum Difficultatis 1.

An accidentia recipiantur in sola Materia?

NON procedit Titulus de accidentibus spiritalibus, hæc enim indubiè recipiuntur in anima rationali, quia cum possint habere subiectum sibi proportionatum in gradu Entis, illud sibi vendicabunt: sed procedit quæstio de accidentibus materialibus, iisque communibus utrique mutationis termino, quale accedens est Quantitas, primæ qualitates, &c.

DICEN-